Cursus Jesaja

(10) Jesaja 35-39

Driebergen, 6 juni 2017

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 35-39

Jesaja 35-39

Het Messiaanse rijk

Het beleg door Sanherib en de uitredding, Hizkia's ziekte en genezing, de gezanten uit Babel

Onderverdeeld:

I. Jes 35:1–37:13 (1e les)

II. Jes 37:14–39:8 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 35:1-4

Vormt één geheel met Js 34: oordeel over ‘Edom’ (= eindtijdelijke wereldmacht?) > *tohoe wabohoe* (Gn 1)

Mondt uit in Messiaanse rijk > het door Assur verwoeste land wordt een ‘paradijs’ (Gn 2; vgl. Js 51:3 ‘Eden’)

Vs2a vgl. 29:17; 32:15b; 33:9; vs2b vgl. 33:17

Vs3v tot de leiders: ‘zeg tegen de bangen…’ van het volk

Vs4 ‘wederkomsttaal’: God komt met wraak én verlossing (vgl. 40:1–11; 2Ts 1:6-10)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 35:5-8

Vs5v blinden, doven, lammen, stommen: genezing teken van het koninkrijk! vgl. 33:24; Mt 4:23; 9:35; 11:5; 15:30; 20:30; 21:14; zie ook Hb 6:5

Letterlijke genezing (Ibn Ezra) (of figuurlijk? Rasji, Kimchi; vgl. 29:18; 32:3v), maar vgl. evangeliën

Vs6b,7 herstel van waterbronnen & plantengroei

Vs8 een ‘heilige weg’ voor een heilig volk: de laatste *tsaddiqim* van Israël keren terug naar het Heilige Land

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 35:9v.

Vs9 een veilige weg (zonder wilde dieren & vijanden) voor de ‘verlosten’ & ‘vrijgekochten’

Herhaald in 51:11; zie het kader daar: de Here as *go’el*, ‘Losser’ van zijn volk

Gejuich, blijdschap, vreugde: als bij de drie pelgrimsfeesten (*Pesach*, *Sjavoe‘ot*, *Soekkot*; vgl. 30:29; 31:5)

Vgl. de vreugde van Ea 3 + 6 (na terugkeer uit Babylonische ballingschap); verdriet & gezucht vluchten weg

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 36

Indeling Jesaja:

Deel I (Js 1-35) profetisch: tijd van Hizkia

Deel II (Js 36-39) *historisch*: tijd van Hizkia

Deel III (Js 40-55) profetisch: tijd *van* de ballingschap

Deel IV (Js 56-66) profetisch: tijd *na* de ballingschap (?)

Js 36-39 bijna identiek met 2Kn 18:13–19:37 (maar Hizkia's danklied [38:9-20] ontbreekt daar); dient hier als de historische achtergrond van Jesaja's profetieën

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 36:1-6

Vs1 ca. 701 v.C.

Vs2 ‘commandant’: Hebr. *Rabsjaqé* (Assyr.: *Rabsjaq* = ‘hoofd van de officieren’?) (zie St.vert.)

Lachis: een van de versterkte steden in Juda

‘Waterloop van de bovenvijver’: vgl. 7:3

Vs3 Eljakim & Sebna: zie 22:15-25

Vs4-10 1e toespraak van de Rabsaké; vs4-6 hekelt het vals vertrouwen op Egypte (net als de profeet gedaan had!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 36:7-9

Vs7 Rabsaké hekelt ook het vertrouwen op God; hekelt Hizkia, die de ‘altaren van God’ (afgodische altaren, waarop het volk vertrouwd had onder het mom van dienst aan de Here) vervangen had door het ene altaar in de tempel (sluit aan bij de ontevredenheid onder het volk over het weghalen van die altaren)

Vs8v spot met de militaire zwakte van Juda; paarden: vgl. 31:1-3! Ps 147:10 (man & paard)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 36:10

Vs10 koning van Assur claimt opdracht van JHWH!

Pocherij, maar ook diepere zin: Assur ‘roede’ in Gods hand! (10:5,15) instrument om Juda te tuchtigen

Maar Assur mag zijn hand niet overspelen > 30:31 NBG

Vgl. (a) *Jehu*: opdracht, maar toch Hs 1:4

(b) *Babel* (Hk 1+2): werktuig tegen Juda, maar valt ook zelf onder het oordeel

Geldt voor *elk* instrument in Gods hand

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 36:11-17

Vs11 ‘praat toch Aramees [diplomatentaal], niet Judees’

Vs12 Rabsaké: ‘Het volk moet het juist horen (*zij* zullen de gevolgen van het beleg met u moeten dragen)!’

Vs13-20 2e toespraak van de Rabsaké; vs13-15 ‘Hizkia zal jullie niet kunnen redden’

Vs16v geef je over, dan zul je het goed hebben – totdat Sanherib jullie alsnog naar Assur deporteert, maar ook daar zullen jullie het goed hebben

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 36:18-22

Vs18-20 diepere laag (vgl. 10:9-11): het gaat om een strijd tussen de *goden* van Assur & die van de te overwinnen landen (incl. JHWH) – 'en onze koning is machtiger dan die goden', en wel omdat zijn *god* de machtigste is (vgl. Ex 12:12; Js 51:9v; Dn 10 enz.)

Vs21v volk antwoordt niet (op bevel van de koning); leiders komen in diepe rouw bij de koning terug (ver-ontwaardiging – én angst?)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:1-3

Vs1 koning in rouw > naar de tempel (zoekt Gods tegenwoordigheid & hulp)

Vs2-4 Hizkia *wist* al dat God via Jesaja uitredding beloofd had (bijv. Js 10): vraagt Jesaja toch te bidden

Dus eigenlijk een gebed tot God om zijn beloften te vervullen (vgl. Elia op de Karmel, 1Kn 18)

Vs2b 'geen kracht om te baren': metafoor voor crisis zonder kracht & uitzicht (vgl. 66:9)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:4-7

Vs4m ‘de levende God’: t.o. de machteloze goden waar-over de Rabsaké sprak (vs17; 36:18-20)

Vs4c *sj’ériet*: vgl. *sja’ar*, ‘overblijfsel’ (vgl. 10:21)

Vs5v antwoord van de profeet: ‘wees niet bang voor de woorden van die [stoere] *knapen*’

Vs7 ‘geest’ (*roeach*), hier: van ontmoediging? (bijna de-monische geest; vgl. 19:14): ‘Ik zal in zijn hart werken [zie vs9!] om hem terug te drijven’; vs7c: vs38

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:8-11

Vs8 Rabsaké terug naar Sanherib, vond de koning in Libna (was voordien in Lachis, 36:2)

Vs9 tegenstander: Tirhaka, koning van Ethiopië, maar ook farao van Egypte; bestreed Assur zijn leven lang

Vs9v Sanherib voelt zich bedreigd, kan nu niet naar Jeruzalem optrekken, probeert Judea per brief nog eenmaal te intimideren: ‘Denk niet dat je van me af bent!’

Vs11 ‘Kijk wat Assur met andere landen gedaan heeft!’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:12v

Vs12 ‘mijn vaderen’: Sanheribs voorgangers

De *goden* zijn niet tegen mij [d.i. tegen de god die ik representeer] opgewassen

God van Assur = Assur (*Asjoer*): god, koning, volk & land vallen hier samen

Verschillende volken/landen in de buurt van de Eufraat genoemd: o.a. Haran (waar Abram vandaan kwam) (vgl. 10:9-11; 36:18-20)

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:14-16

Vs14v Hizkia spreidt in de tempel de brief uit voor God (mooie symboliek) & bidt

Vs16 gebed begint met erkenning (> aanbidding):

- JHWH van de (aardse & hemelse) legermachten
- specifiek de God van Israël
- troont tussen de cherubs (Ex 25:22; Nm 7:89; Ps 80:2): op het verzoendeksel van de ark
- tegelijk Koning én Schepper van alle volken

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:17-20

Vs17 ‘Hoor wat Sanherib zegt!’

Vgl. vs4 ‘levende God’ > vs18v staat tegenover de leven-loze afgodsbeelden van de heidenen: vernietiging ervan was mogelijk doordat het slechts beelden waren

[maar tevens concrete demonische machten! zie 26:13]

Vs20 als JHWH zelfs ‘Asjoer’, de god van het ‘opper-machtige’ Assur, kan verslaan, is daarmee bewezen dat ‘Hij alleen’ God is [óf ‘God der goden’: bijv. Dn 2:47]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:21-25

Vs21-35 Gods tweeledige antwoord aan Hizkia via Jesaja:

- Vs21-29 spotlied op Sanherib
- Vs30-35 troost voor Hizkia

Vs22v de ‘dochter Sions’ bespot Sanherib: ‘Wat verbeeldt je je wel! Je hebt het tegen JHWH opgenomen!’

Vs24v Sanheribs pocherij geciteerd: ‘Ik neem het zelfs op tegen de hoogten van de Libanon & de armen van de Nijl!’ (dus zeker tegen Juda)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:26-29

Vs26 Sanherib kan niets ondernemen buiten de wil van God om! ‘Je bent slechts de roede in mijn hand’ (10:5)

Vs27 veroverde steden werden ‘tot gras’: gedroogd & ontvlambaar is (vgl. Ps 37:2; 90:5v; 103:15v; 129:6)

Vs28 niets van Sanheribs bewegingen & razernij is JHWH onbekend (Ps 139:1-3)

Vs29 God zal hem behandelen als een wild dier dat be-teugeld wordt & hem laten terugkeren

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:30-32

Vs30-35 gericht tot Hizkia ter bemoediging

Vs30-32 een teken voor Hizkia: binnenkort wordt het normale (landbouw)leven weer hersteld

[eerdere *tekens*: 7:10-14 (Immanuel); 8:18 (Jesaja zelf); 20:3 (Jesaja naakt); zie ook 38:7 (de zonnetrap)!]

Vs30 vgl. Lv 25:5,11

Vs31v 'overblijfsel' (*sjaär*, 10:20-24; Jl 2:32)

'IJver van JHWH': zie 9:7 > eindtijd > Messiaanse rijk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:33-35

Vs33-35 ‘Daarom’ verwijst terug naar vs29: Sanherib komt stad niet binnen > keert onverrichterzake terug

Vs35 in Js 10x David (alleen hier & 55:3 D. in persoon!)

- huis van David 7:2,13; 22:22
- troon van David 9:7
- tent van David 16:5
- stad van David 22:9; 29:1
- God van David 38:5 (ook meer David als persoon)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 37:36-38

Vs36 ‘Engel van JHWH’ = JHWH én de representant van JHWH (vgl. de *Logos* in Jh 1: de pre-incarnate Jesjoea)

zie o.a. Gn 16+22; Ex 3:2; Nm 22; Ri 13

185.000 man!! onvoorstelbaar groot (is dit de muizenplaag die Herodotus beschreven heeft!?)

Vs38 Sanherib vermoord door zoons (ook vermeld in de Babylonische Kronieken [op kleitabletten])

Opgevolgd door Esarhaddon (versloeg eerst zijn broers)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 38:1-5

Vs1 vgl. vs6: ‘in die dagen’: vóór de inval van Sanherib!
Rabbijnen: 3 dagen vóór de ondergang van de Assyiërs!

N.B. onvoorwaardelijke aankondiging door Jesaja! vgl. Ex 32:10 (Sinaï); Jn 3:4 (Ninevé)

Rabbijnen: straf omdat hij geen vrouw & kinderen had!

Vs2v Hizkia beroept zich op zijn trouw aan God

Vs4v het ‘berouwde’ God (taal van Ex 32:14; Jn 3:10): vanwege David! (vgl. Ex 32: vanwege de patriarchen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 38:5b-10

Vs5b vijftien levensjaren toegevoegd

Vs6 redding uit de hand van Sanherib aangekondigd

Vs7v ‘teken’ (vgl. 37:30): de zonnewijzer: de schaduw keert terug (niet per se een verandering in de rotatie van de aarde! vgl. Jz 10:12-14)

Vs9-22 danklied (rabbijnen: ‘psalm’) van Hizkia: droefenis (vs10-14) & uitredding (vs15-22)

Vs10 letterlijk: ‘op de middag van mijn dagen’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 38:11-16

Vs11 het ‘land der levenden’ = de zichtbare wereld

Vs12 tent afgebroken, weefsel afgesneden van de ‘drom’; vgl. Ps 102:25 (leven kan ‘verkort’ worden!)

Vs13 ‘leeuw’ = God (maar rabbijnen: Hizkia zelf! vgl. 14a: ‘als een leeuw’ > ‘als een zwaluw’)

Vs14 bang vogeltje > kijkt smachtend op naar de hemel

Vs15 Hizkia heeft geen woorden voor Gods uitredding

Vs16 mijn geest leeft (op) vanwege Gods beloften

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 38:17-19

Vs17 God heeft Hizkia's zonden 'achter zijn rug geworpen' (dacht Hizkia dat zijn vroege dood een straf was? zie de rabbijnen onder vs1!)

Vgl. Mi 7:19 (in de diepten der zee geworpen); Jr 31:34 (zonden niet meer gedenken)

Vs18v lofprijzing komt van de levenden, niet van de doden (vgl. positievere NT verwachting omtrent de tussentoestand: bij de Heer zijn; Lk 23:43; Fp 1:23)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 38:20-22

Vs20 ‘Ik zal JHWH loven in zijn huis’ (vgl. Jn 2:7); vgl. vandaag de Gemeente

Vs21v God maakt gebruik van geneesmiddelen! (wat niets afdoet van het wonder); vgl. ‘balsem van Gilead’ (Jr 8:22 enz.), boombladeren (Ez 47:12; Op 22:2), misschien wijn (1Tm 5:23) & olie (Mk 6:13; Jk 5:14)

Niet te verwarren met symbolische middelen: hout, zout, staf, meel, Jordaanwater, speeksel, zweetdoeken

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 39:1v

Vs1 Babylonische gezantschap kwam tijdens Hizkia's extra 15 jaren! (falen was hem anders bespaard gebleven) [ook Manasse in die tijd geboren!] (vgl. Rm 8:26)

(Babel was toen nog ondergeschikt aan het Assyrische wereldrijk, maar een opkomende macht; mogelijk kwamen de gezanten om steun te zoeken tegen Assur)

Vs2 Hizkia gevleid: toont de gezanten al de schatten van paleis én tempel (waar was zijn afhankelijkheid!?)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 39:3-5

Vs3 Jesaja komt: Hizkia beantwoordt wel diens 2e, niet diens 1e vraag… (gebeurt pas na aandringen); kern: arrogantie & gebrek aan geloof (vgl. Jz 9!)

Vgl. David & Nathan, Achab & Micha, Herodes & Johannes de doper (Gods Woord t.o. de machthebbers)

Vs5 Jesaja's vonnis: 'Hoor het woord van JHWH!' (vgl. Js 1:10; 28:14; 65:5; Mozes Dt 32:1; Micha 1Kn 22:19; Elisa 2Kn 7:1; Jr & Ez vele malen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017

Jesaja 39:4-8

Vs6 1e aanzegging van wat Babel Juda, stad & tempel zal aandoen (ca. 117 jaar vervuld onder koning Nebukadnezar, die eerst het Assyrische rijk tenietgedaan had)

Vs7 voorzegging over de zonen van Hizkia's achterkleinzoon Josia (Jojakim, Jojachin, Zedekia)

Vs8 Hizkia onderwerpt zich aan Gods wil (vgl. Eli, 1Sm 3:18!); ziet in het uitstel teken van Gods genade (Rasji) (vgl. Achab!)

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2017